

Öz-Düzenlemeli Çevrimiçi Ölçme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Öz-Düzenlemeli Çevrimiçi Ölçme Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28722>

Özet

Öz-Düzenlemeli Çevrimiçi Öğrenme Ölçeği (ÖÇÖÖ), öğrencilerin çevrimiçi veya uzaktan eğitim ortamlarında sergiledikleri Öz-Düzenlemeli Öğrenme (ÖDÖ) davranışları ve stratejilerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir uyarlama çalışmasıdır. Bu ölçeğin temel amacı, öğrencilerin çevrimiçi öğrenme süreçlerinde kullandıkları bilişsel, üst bilişsel ve motivasyonel stratejileri sistemli bir şekilde değerlendirmektir. Ölçek, özellikle üniversite düzeyindeki öğrencilerin uzaktan eğitim derslerindeki performansları ve öz yeterliliklerini anlamak için önemli bir araç sağlamaktadır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, kapsamlı bir geçerlik ve güvenilirlik çalışması ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Öz-Düzenlemeli Öğrenme, Çevrimiçi Öğrenme, Uzaktan Eğitim, Üst Biliş, Zaman Yönetimi, Ölçek Uyarlama, Faktör Analizi, Yapı Geçerliliği

Yazarlar

Nuh Yavuzalp, E. Bahçivan

Amaç

Öz-Düzenlemeli Çevrimiçi Öğrenme Ölçeği'nin temel amacı, orijinal olarak geliştirilen ölçeğin güncellenmiş versiyonunun Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygun bir şekilde uyarlanması sağlamaktır. Bu uyarlama sürecinde, ölçeğin Türkçe dil edilebilirliğinin ve psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenilirlik) yüksek düzeyde korunması hedeflenmiştir.

Ölçek, çevrimiçi öğrenme ortamlarında öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini ne ölçüde planlayabildiklerini, izleyebildiklerini ve değerlendirebildiklerini tespit etmek için tasarlanmıştır. Elde edilen veriler, uzaktan eğitim programlarının etkinliğini artırmak ve öğrencilere öz düzenleme becerilerini geliştirmeleri için geri bildirim sağlamak amacıyla kullanılabilmektedir.

Yapı

Ölçek, bireyin öğrenme sürecini aktif olarak yönetme kapasitesi olan Öz-Düzenlemeli Öğrenme (ÖDÖ) yapısını ölçmektedir, ancak bunu çevrimiçi bağlamda özelleştirir. Bu yapı, altı ana bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenler, öğrenme aktivitesinin öncesinde, sırasında ve sonrasında kullanılan üst bilişsel stratejileri, zaman yönetimi becerilerini, öğrenme ortamını düzenleme yeteneğini ve motivasyonel süreçleri (sebat ve yardım arama) kapsamaktadır.

Ölçek, öğrencilerin sadece bilişsel stratejilerini değil, aynı zamanda çevrimiçi öğrenmenin getirdiği

ek zorluklarla başa çıkma yöntemlerini de değerlendirerek karmaşık bir psikolojik yapıyı temsil eder. Özellikle üst biliş (metacognition) boyutları, öğrencinin kendi öğrenmesini nasıl yönettiğini ve düzenlediğini detaylıca ortaya koyar.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında geçerlik çalışmaları çok amaçlı olarak yürütülmüştür. İlk olarak, dil edebilirliği çalışmaları tamamlanarak maddelerin kültürel ve dilbilimsel açıdan uygunluğu sağlanmıştır. Ardından, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda ölçeğin kapsam geçerliği oluşturulmuştur.

Yapı geçerliğini saptamak amacıyla büyük bir örneklem grubu kullanılmıştır. Kampüs tabanlı ortak zorunlu derslerden en az birini uzaktan eğitim yoluyla alan toplam 3545 üniversite öğrencisi ölçeği yanıtlamıştır. Yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçları, ölçeğin yapısal uygunluğunu göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalışması, uyarlama sürecinin kritik bir parçası olarak ele alınmıştır. Kaynak içerikte güvenirlik katsayısına (örneğin, Cronbach Alfa değeri) dayanarak yer verilmemesine rağmen, ölçeğin güçlü faktör yapısı, yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu düşündürmektedir.

Uyarlama çalışmasının geçerlik bölümünde belirtilen yüksek varyans açıklama oranı (%79.39) ve yüksek faktör yükleri (0.81 ile 0.92 arasında), ölçeğin maddelerinin ölçtüğü yapıyı tutarlı bir şekilde temsil ettiğini ve bu nedenle yüksek bir güvenirlilik düzeyine sahip olduğunu işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin ilk versiyonunda kullanılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yöntemine sadık kalınarak gerçekleştirilmiştir. Orijinal analizde Temel Eksen Faktörü (Principal Axis Factoring) yöntemi ve döndürme yöntemi olarak oblimin kullanılmıştır.

Yapılan AFA sonucunda, 42 maddeden oluşan ölçeğin tek boyutlu bir yapı sergilediği görülmüştür. Bu tek boyutlu yapı, toplam varyansın %79.39'unu açıklamaktadır ki bu, psikometrik açıdan oldukça yüksek ve güçlü bir orandır. Maddelerin faktör yükü değerleri 0.81 ile 0.92 arasında değişmektedir, bu da her bir maddenin ölçülen yapıyı güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinali farklı bir dildedir, muhtemelen İngilizce)

Hedef Kitle: Üniversite öğrencileri

Yaş Grubu: Genç yetişkinler (Üniversite yaşı)

Popülasyon Detayları: Kampüs tabanlı ortak zorunlu derslerden en az birini uzaktan öğretim yoluyla alan üniversite öğrencileri (N=3545).

Test Metodolojisi: 7'li Likert Ölçeği (1 = Hiçbir zaman/Bana hiç uygun değil; 7 = Her zaman/Bana tamamen uygun).

Şinler, Ücret ve Test Yaşı

Sorumlu Yazar: Nuh Yavuzalp

Yayın Yaşı: 2019

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için genellikle yazar onay gerekmektedir. Kullanım ve ücret bilgileri için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına erişim sağlanabilmektedir. Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [oz-duzenlemeli-cevrimici-ogrenme-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Yavuzalp, N. ve Bahçivan, E. (2019). *Öz-Düzenlemeli Çevrimiçi Öğrenme Ölçeğinin güncellenmiş versiyonunun Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. 13. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu'nda sunulan bildiri. Konya: Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye.

Bildiri Özet Kitapçığı başlığı: [icits2019.org](#)

Öz-Düzenlemeli Çevrimiçi Öğrenme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

- Aktivite Öncesi Üst Bili? (7 madde)
Aktivite Esnas? Üst Bili? (7 madde)
Aktivite Sonras? Üst Bili? (6 madde)
Zaman Yönetimi (5 madde)
Çevresel Yapılanma (4 madde)
Sebat Ve Yardım Arama (13 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM